Jaarverslag 2024

Commissie van Toezicht

Detentiecentrum Rotterdam

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Inrichting 4
3. De Commissie van Toezicht 5
   - Samenstelling 5
   - Deskundigheidsbevordering 5
4. Cijfers over 2024 6
   - Aantal beklagzittingen 6
   - Bezetting 6
   - Ingeslotenen Commissie / Gedetineerden commissie 6
   - Overzicht ingediende klachten 6
   - Overzicht soorten ingediende grieven en klachten per onderwerp 7
5. Toezichthoudende taak 8
   - Overlegstructuur 8
   - Portefeuilles 9
6. De adviestaak 11
7. De bemiddelingstaak 14
8. De rechtsprekende taak 15
9. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen 17
10. Algemene conclusies 19

Bijlagen 20

- Managementoverzicht DCR – Vreemdelingenbewaring 2023 20
- Managementoverzicht DCR – Vreemdelingenbewaring 2024 21
- Managementoverzicht DCR – HvB 2023 22
- Managementoverzicht DCR – HvB 2024 23

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Commissie van Toezicht van het Detentiecentrum Rotterdam (hierna: DCR).

Het jaarverslag geeft een impressie van de waarnemingen die de leden van de Commissie van Toezicht van DCR (hierna: de Commissie) hebben gedaan tijdens hun werkzaamheden. Ook zijn de belangrijkste bespreekpunten uit de maandelijkse vergaderingen van de Commissie met de directie opgenomen in dit verslag.

Daarnaast vindt u in dit verslag cijfers over omvang en aard van de ingediende klachten.

De Commissie blikt terug op een jaar waar er veel werk is verzet door de Commissie en door de directie. Hierbij zijn veel verschillende onderwerpen besproken en heeft de Commissie met veel verschillende actoren zoals inspecties gesproken aangaande een grote verscheidenheid aan onderwerpen en uitdagingen waar de Commissie en het DCR zich mee geconfronteerd zagen. Voor de inhoud verwijs ik u naar de verschillende hoofdstukken van dit jaarverslag.

Tot slot richt de Commissie een woord van dank aan de medewerkers en directie van het DCR. De maandcommissarissen en beklagrechters van de Commissie van Toezicht konden ook in 2024 rekenen op hun ondersteuning en hulp bij het uitvoeren van onze toezichthoudende en rechtsprekende taken.

Paul Hesseling
Voorzitter Commissie van Toezicht bij het Detentiecentrum Rotterdam

augustus 2026

2. Inrichting

In het DCR verblijven zowel vreemdelingen die op bestuursrechtelijke grond in bewaring zijn geplaatst in afwachting van uitzetting naar het land van herkomst (art. 59 Vw2000), vreemdelingen die de toegang tot Nederland zijn geweigerd (art. 6 Vw2000), als personen die op strafrechtelijke grond verblijven in een Huis van Bewaring (hierna: HvB) in afwachting van de uitspraak in hun strafzaak. Dit betekent dat de Commissie rekening moet houden met de verschillen in rechten en plichten voor de ingeslotenen en directie, en daardoor ook met verschil in beleid en wetgeving dat op de verschillende groepen ingeslotenen van toepassing is.

Begin 2024 waren er acht afdelingen beschikbaar voor vreemdelingenbewaring en twee afdelingen beschikbaar voor het HvB. In de loop van 2024 is het aantal afdelingen HvB teruggebracht tot één afdeling. Dit heeft slechts enkele maanden geduurd totdat het aantal HvB-afdelingen weer werd uitgebreid naar twee afdelingen. In het najaar van 2024 verbleven er tevens vreemdelingen op basis van artikel 6 van de Vw2000 in DCR. De verdeling van de afdelingen was eind 2024 daarmee als volgt:

- een basisplusafdeling (art. 6 Vw2000 en art. 59 Vw2000)
- een extra zorg-afdeling (hierna: EZA/art. 6 en art. 59 Vw2000),
- twee basisafdelingen (art. 59 Vw2000)
- twee inkomstenafdelingen (art. 59 Vw2000),
- twee beheersafdelingen (art.59 Vw 2000),
- twee HvB-afdelingen,
- een afdeling met isoleer- dan wel observatiecellen (zowel HvB als vreemdelingen).

In de uitvoering was voor de in het DCR in 2024 geplaatst art. 59 vreemdelingen en de HvB-gedetineerden de Penitentiaire beginselenwet (hierna: Pbw) van toepassing. Voor de art. 6 vreemdelingen was het Reglement Grenslogies van toepassing.

3. De Commissie van Toezicht

Samenstelling

In 2024 hebben mw. Bay, mw. Veeren en dhr. Voncken hun functie als Commissielid neergelegd. Op 1 september 2024 zijn mw. Verbeek en mw. Jallal als lid toegetreden tot de Commissie. Als ambtelijk secretaris fungeert mw. P. van den Berg.

De Commissie kende op 31 december 2024 de volgende samenstelling:

Naam lid	Lid sinds
Dhr. P. Hesseling, voorzitter	16 oktober 2018
Dhr. P.J.M. Winkelman, vicevoorzitter	1 november 2022
Mw. B.A.M. Ernst	1 juli 2010
Mw. L.M. Blaak	1 september 2010
Dhr. drs. B. Klinkenberg	1 november 2015
Mw. mr. S.S. Dwarka, beklagvoorzitter	1 november 2018
Dhr. mr. J.J. Klomp, beklagvoorzitter	1 mei 2021
Mw. D. Gidaly	1 juni 2021
Mw. mr. S.A. Spiering, beklagvoorzitter	1 juni 2021
Mw. dr. M.E. Westerweel MD	1 augustus 2022
Dhr. drs. M.P. Frankenhuis	1 augustus 2022
Mw. mr. D.S. Lösing, beklagvoorzitter	1 oktober 2023
Mw. mr. N. Jallal	1 september 2024
Mw. mr. L. Verbeek	1 september 2024

Deskundigheidsbevordering

Begin 2024 heeft mw. Dwarka de cursus Toetsing en geschilbeslechting door de bestuursrechter gevolgd.

In mei 2024 heeft een deel van de Commissie een bezoek gebracht aan DC Schiphol.

Op 24 september 2024 heeft dhr. Frankenhuis deelgenomen aan de cursus Penitentiaire beginselenwet voor CvT en leidinggevenden.

4. Cijfers over 2024

Aantal beklagzittingen

In 2024 hebben er 39 beklagzittingen plaatsgevonden. De zittingen vonden voor alle partijen (m.u.v. de tolken) fysiek in de inrichting plaats.

Bezetting

Onderstaand de formele capaciteit en de bezetting op 1 juli 2024 en daaronder dezelfde informatie maar dan op 1 juli 2023.

2024	Formele capaciteit	Plaats bezet
HvB man	116	76
Vreemdelingenbewaring man	404	391
Grenslogies man	16	14
Totaal	536	481

2023	Formele capaciteit	Plaats bezet
HvB man	120	119
Vreemdelingenbewaring man	408	337
Grenslogies man	16	15
Totaal	544	471

Ingeslotenen Commissie / Gedetineerden commissie

In 2024 vond in principe op elke laatste maandag van de maand het Inco / Gedeco-overleg plaats. Hier was niet structureel een commissielid bij aanwezig.

Overzicht ingediende klachten

Een gespecificeerd overzicht van het aantal ingediende grieven en klachten in 2024 en de afhandeling hiervan (van zowel vreemdelingen als HvB), is achter in dit jaarverslag als bijlage opgenomen. Een vergelijkbaar overzicht van 2023 is tevens als bijlage opgenomen. Op de daaropvolgende pagina is een overzicht opgenomen van de soorten ingediende grieven en klachten per onderwerp.

Overzicht soorten ingediende grieven en klachten per onderwerp

	HvB		VB	
Soort klachten	**2023**	**2024**	**2023**	**2024**
Activiteiten (arbeid)	20	33*	1	2
Activiteiten (diversen)	17	39*	55	28*
Activiteiten (luchten)	34	59*	20	8*
Activiteiten (sport)	0	10*	5	1
Bejegening	13	32	15	20
Compensatie	12	9	0	0
Contact buitenwereld (bellen)	8	14	4	4
Contact buitenwereld (bezoek)	47	61*	10	5
Contact buitenwereld (post)	2	1	5	7
Controle	12	36*	7	15*
Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat	9	19	nvt	nvt
Dienst Terugkeer en Vertrek	nvt	nvt	0	3*
Disciplinaire straf	77	106*	72	49*
Eisen verblijfsruimte	3	28*	2	2
Geweld	1	3	4	2
Informatie/Procedure	64	69	83	91
Nog onbekend**	0	2	10	6
Ordemaatregel	10	11	55	28*
Persoonlijke voorwerpen	53	66	39	51*
Regime	11	14	42	42
Rekening-courant/zak- en kleedgeld	18	16	5	13
Rogatoir verzoek	1	5	6	3
Selectie/overplaatsing (extern)	3	10	0	0
Selectie/overplaatsing (intern)	4	10	28	25
Transport	0	1	0	3
Verlaten inrichting	1	1	1	1
Verzorging (diversen)	16	44*	15	13
Verzorging (godsdienst, levensovertuiging)	4	25*	0	1
Verzorging (medisch)	20	24	35	46
Verzorging (persoonlijke)	16	34*	12	18
Totaal	**476**	**782**	**531**	**500**

*Significante toename of afname van het aantal klachten in 2024.

**Zaken waarvan het onderwerp (nog niet bekend is, omdat deze klacht is ingediend in een vreemde taal of omdat de klacht onvoldoende duidelijk is.

5. Toezichthoudende taak

De toezichthoudende taak wordt onder andere vormgegeven via het maandcommissariaat. Het gaat daarbij om toezicht op de materiële en sociale omstandigheden van de ingeslotenen.
De maandcommissarissen en het secretariaat worden door de directie wekelijks op de hoogte gebracht van ingeslotenen die op grond van een beschikking in een straf- of afzonderingscel zijn geplaatst. Bezoek aan de OBS (Observatie, Behandel en Straf) afdeling behoort tot de vaste routine van de maandcommissaris.
De maandcommissarissen maken een verslag van hun bevindingen en sturen deze per mail aan het secretariaat van de Commissie. De verslagen worden aan de vergaderstukken van de Commissie toegevoegd. Deze worden aan alle leden van de Commissie en aan de directie verzonden. Maandelijks worden de verslagen van de weekcommissarissen en de (schriftelijke) uitspraken op de klachten van de beklagcommissie tijdens de vergadering besproken.

Daarnaast komt de toezichthoudende taak aan bod tijdens de maandelijkse vergadering van de Commissie. Naast toezicht op de materiële en sociale omstandigheden wil de Commissie ook een vinger aan de pols houden bij de voor de taken van de Commissie relevante bedrijfsvoering, onder meer door inzage in het jaarplan, het jaarverslag en dergelijke documenten.

Via de beklagzittingen is er toezicht op de uitvoering van de Pbw en de huisregels.

Overlegstructuur

De Commissie vergadert doorgaans elke derde dinsdag van de maand. De directie is bij ieder overleg vertegenwoordigd. Elke vergadering wordt deels zonder en deels met een vertegenwoordiging van de directie gehouden. In deze overlegvorm worden zowel door de Commissie als door de directie gespreksonderwerpen ingebracht.

Door de problematiek binnen de medische dienst (zie ook 6.1) is het toezicht door de Commissie op de medische dienst geïntensiveerd en wordt elke maand de stand van zaken met betrekking tot de medische dienst besproken tijdens de vergadering.

Op verzoek van de Commissie levert de directie periodiek cijfers aan uit de interne rapportage van DCR (viermaandsrapportage) en geeft daarbij zo nodig een toelichting. Het gaat hierbij o.a. om de volgende onderwerpen:

1. geweldsincidenten onderling;
2. ordemaatregelen;
3. plaatsing in afzondering;
4. disciplinaire straffen;
5. afzonderingen in Bijzondere Voorzieningen;

6. verwijtbare mislukte uitzettingen;
7. geweldsincidenten tegen personeel; - integriteit personeel; - brandincidenten.

Daarnaast deelt de Commissie elk kwartaal de cijfers over de ingekomen en afgedane grieven en klachten met de directie en ook deze cijfers worden tijdens de vergadering besproken.

Een aantal keren per jaar worden sprekers uitgenodigd die werkzaam zijn binnen DCR om zo een toelichting te geven op hun werkzaamheden en ervaringen binnen het detentiecentrum.
In 2024 is tijdens de vergadering de volgende presentatie gehouden:

- 19 november 2024: ISO-afdeling

Voorafgaand aan de vergadering van 19 november 2024 heeft er tevens een overleg met de afdelingshoofden plaatsgevonden.

Elke kwartaal vindt er een beklagvoorzittersoverleg plaats.

Portefeuilles

In 2023 heeft de Commissie, in het kader van haar toezichthoudende taak, nader de portefeuilles vastgesteld, deze afgestemd met de portefeuilles van de directie en de portefeuilles verdeeld onder de leden.

De volgende portefeuilles zijn bepaald:

1. Vestigingsdirectie
   1.1. Jaarverslag
   1.2. Communicatie met directie, inclusief indien van toepassing geven van advies en inlichtingen
   1.3. Bejegening/ gedragscode personeel
   1.4. Verwerken en op juiste plek neerleggen van signalen afkomstig van maandcommissarissen

2. Medisch, inclusief contact voor geestelijke verzorging
   2.1. Medische zorg
   2.2. EZA/ psychologen/ geestelijke verzorging
   2.3. Geestelijk welzijn in brede zin

3. Veiligheid

4. Ingeslotenen Zaken
   4.1. Communicatie en informatie aan ingeslotenen
   4.2. Sport

4.3. Vrijhedencommissie
4.4. Bibliotheek
4.5. Casemanagers
4.6. Bevolkingsadministratie
4.7. Arbeid
4.8. Dagprogramma

5. Leefafdelingen
   5.1. Gedetineerde commissie
   5.2. Makki (het systeem waarin het dagprogramma en de postenbezetting bindend zijn vastgelegd)
   5.3. Winkel

6. Beklagcommissie
   6.1. Beklagprocedure
   6.2. Communicatie met Commissie over kaders

Ook in 2024 is de aandacht vanuit de portefeuilles voornamelijk gericht geweest op de medische dienst, de uitval van onderdelen van het dagprogramma en arbeid, en de communicatie aan gedetineerden en ingeslotenen.

6. De adviestaak

In het verslagjaar 2024 zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde gekomen waarover de Commissie de directie heeft bevraagd en geadviseerd:

6.1. In de vergadering van december 2023 is, mede naar aanleiding van de door de directie geïnitieerde Quickscan, besloten het toezicht op de Medische Dienst te intensiveren en dit punt maandelijks te bespreken tijdens de vergaderingen. Uiteindelijk is in januari 2024 besloten om vanuit de Commissie een melding aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) te doen, dit in navolging op een melding van de directeur van de inrichting aan de IGJ. Op 30 januari 2024 heeft er een inspectiebezoek door de IGJ plaatsgevonden. Dhr. Hesseling en dhr. Frankenhuis waren hierbij aanwezig en hebben namens de Commissie input geleverd.
Op 7 oktober 2024 heeft de IGJ een vervolgbezoek gebracht aan DCR. Uit de terugkoppeling bleek dat de IGJ tevreden was over de voortgang ten opzichte van de het bezoek van 30 januari. Ook was de IGJ onder de indruk van de plannen voor de OBS. Dhr. Hesseling en dhr. Frankenhuis hebben namens de Commissie met de IGJ gesproken.

6.2. Binnen de Medische Dienst is in 2024 ingezet in het verbeteren van de procedures ten aanzien van de intake, de afhandeling van medische klachten die door justitiabelen worden ingediend, de communicatie en samenwerking met zowel de Commissie, de leefafdelingen en de justitiabelen. Hierin is een duidelijke verbetering door de Commissie geconstateerd.

6.3. De Commissie ontvangt gedurende geruime tijd en met enige regelmaat klachten over uitval van het dagprogramma, zowel binnen de vreemdelingenbewaring als in het HvB. Maandelijks wordt dit besproken tijdens de vergaderingen. Deze uitval is te wijten aan verschillende oorzaken, zoals personeelstekort, maar ook aan onder andere een structureel tekort aan arbeidsplaatsen voor gedetineerden in het HvB-regime. Sinds juni 2024 wordt de uitval van arbeid gecompenseerd. Op de afdelingen voor vreemdelingenbewaring is per 1 augustus 2024 gestopt met het aanbieden van een avondprogramma gedurende vijf avonden per week. Hoewel de hoop was dat hiermee overdag meer activiteiten aangeboden konden worden, wordt soms toch een half-half-programma gedraaid. Hierbij kan slechts een helft van de afdeling deelnemen aan zijn dagprogramma tijdens de ochtend, waarna in de middag de andere helft gebruik kan maken van de activiteiten in het dagprogramma. Dit is ook inherent aan de maatregel om in het kader van de veiligheid niet langer één personeelslid op zestien vreemdelingen in te roosteren, maar één personeelslid op twaalf vreemdelingen. Ook zonder avondprogramma's en met een half-half-programma wordt nog voldaan aan de minimale vereisten zoals opgenomen in de Pbw, dus de vreemdelingen worden hier niet voor gecompenseerd. Tijdens de vergaderingen is bij herhaling verzocht om maandelijks een overzicht van deze uitval en eventuele compensatie te ontvangen, hetgeen slechts een enkele keer is gebeurd. Ook in 2025 blijft dit een punt van aandacht.

6.4. Begin 2024 ontving de Commissie meerdere klachten over het bestellen van het boodschappen rond de feestdagen in december 2023. Hoewel de justitiabelen ten behoeve van de feestdagen € 50,- meer per week, voor de weken waarin kerst en oudjaar vielen, mochten bestellen, bleek dat dit niet dan wel onvoldoende gecommuniceerd was op de leefafdelingen. De Commissie heeft de directie gevraagd om een dergelijke situatie eind 2024 te voorkomen.

6.5. De Commissie heeft aandacht gevraagd voor meerdere klachten over het verlies van kleding en andere persoonlijke voorwerpen bij (interne) overplaatsingen en na plaatsing in een afzonderingscel. Door de directie is hiernaar een onderzoek gestart. Eind 2024 bleek dat de problemen bij de afdeling Registratie Inkomsten niet volledig zijn opgelost, maar dat er al wel veel verbeterd is.

6.6. Bij de Commissie zijn signalen binnengekomen dat er mogelijk persoonlijke (waardevolle) voorwerpen van justitiabelen bij de afdeling Registratie Inkomsten zouden verdwijnen. Door DCR zijn de procedures en protocollen bij deze afdeling onder de loep genomen. Eind 2024 bleek dat de problemen bij deze afdeling niet volledig zijn opgelost, maar dat er al wel veel verbeterd is.

6.7. In 2024 heeft de Commissie geconstateerd dat de bibliotheekvoorziening binnen DCR weinig consistent en op veel afdelingen minimaal is. Doordat het duidelijk werd dat binnen het DCR HvB afdelingen mogelijk blijvend zouden zijn en het DCR dus niet enkel meer voor Vreemdelingenbewaring zou worden ingezet heeft de Commissie aandacht gevraagd bij de directie voor de voorzieningen die voor een HvB aanwezig moeten zijn zoals een bibliotheek.
Door dhr. Klinkenberg is er een inventarisatie gemaakt van de diverse bibliotheekvoorzieningen en de verschillen hierin. De voormalige bibliotheekruimte wordt momenteel gebruikt als arbeidszaal voor het HvB. De bibliotheekvoorziening is tot in 2024 veelal gesitueerd in de recreatieruimte van de leefafdelingen en per afdeling verschilt het aanbod aan boeken enorm. In november 2024 meldde de directie dat er mobiele boekenkarren komen. Ook komt er een bibliotheekvoorziening bij het RIC, maar deze is, net als het RIC, vooralsnog alleen toegankelijk voor het HvB. Daarnaast liggen er kranten in de recreatieruimtes voor de justitiabelen. De Commissie is erg tevreden dat het realiseren van de bibliotheekvoorziening door de directie is opgepakt.

6.8. In 2024 is er veel onduidelijkheid geweest over het wel of niet behouden van afdelingen HvB binnen het DCR. De Commissie is erg bezorgd over de plaatsing van, en het mogelijk uitbreiden van het aantal, afdelingen HvB, dan wel een andere doelgroep vanuit het Gevangeniswezen, in het DCR.
Hoewel de Commissie zich zeer bewust is van de uitdagingen die de Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: DJI) heeft vanwege capaciteits- en personeelsproblematiek

acht de Commissie het raadzaam om het DCR enkel voor de doelgroep Vreemdelingenbewaring aan te wijzen en af te zien van een verdere uitbreiding van het aantal afdelingen HvB, dan wel een andere doelgroep vanuit het Gevangeniswezen. Op 14 januari 2025 heeft de Commissie een brief geschreven aan de toenmalige staatssecretaris van Justitie om haar zorgen over dit onderwerp te uiten.

De Commissie blijft op de voorgaande punten de aandacht vestigen.

7. De bemiddelingstaak

Eind 2023 is gestart met een nieuwe werkwijze ten aanzien van de bemiddelingen. Waar voorheen de maandcommissarissen in de inrichting de enveloppen met klachtenformulieren uit het postvak voor de Commissie haalde, worden deze nu dagelijks door DCR voorzien van een datumstempel en verzonden aan het secretariaat van de Commissie. Het secretariaat schrijft de klachten in en bepaalt welke klachten worden doorgestuurd voor bemiddeling. Na evaluatie van deze nieuwe werkwijze is besloten deze werkwijze te behouden. Het nadeel van deze werkwijze (een iets langere doorlooptijd) weegt niet op tegen de voordelen: een eerlijke verdeling van de klachten over de maandcommissarissen en een mogelijkheid tot een betere voorbereiding door de maandcommissarissen.

Ieder maandcommissariaat (met telkens een duur van twee weken) bezoeken een, twee of drie Commissieleden (afhankelijk van de instroom van het aantal te bemiddelen klachten op het secretariaat) het DCR. Zij treden over de ingediende klachten en grieven, alsmede de sprekersbriefjes, in contact met de gedetineerden en vreemdelingen. Waar nodig worden daarbij toezichthouders, mentoren of afdelingshoofden geraadpleegd.

Daar waar er ruimte lijkt te zijn voor bemiddeling wordt de klacht ter bemiddeling voor gelegd bij het afdelingshoofd. Het betreft dan de simpelere klachten waarvoor waar mogelijk en redelijk door DCR in een tegemoetkoming of een andere oplossing kan worden voorzien.
Te denken valt dan aan bijvoorbeeld een extra luchtmoment, een extra bezoekmoment of vergoeding van kapotte of vermiste kleding. Het betreft doorgaans zaken waarvan het ontstane ongemak terug te voeren is naar de verantwoordelijkheid van DCR en waarvan een ingeslotene buiten zijn schuld om ongemak heeft. Indien bemiddeling niet tot een oplossing leidt, wordt de formele klachtenroute hervat.

De maandcommissaris maakt een verslag van de bemiddeling van de klacht en stuurt deze naar het secretariaat van de Commissie voor beoordeling. Indien de bemiddeling niet slaagt wordt de klacht op zitting gepland en een reactie van de directie gevraagd, dan wel wordt de klacht zonder zitting afgedaan indien daar aanleiding toe bestaat.

In 2024 heeft de Commissie te maken gehad met enkele ‘veelklagers’. Dit betreffen ingeslotenen die een groot aantal klachten indienen. Hierop is een werkwijze afgesproken waarbij enkele leden van de Commissie deze klachten met de betreffende ‘veelklagers’ oppakken en kijken of er bemiddeling mogelijk is. Dit zorgt voor een gerichte en eenduidige werkwijze en afdoening en voorkomt dat meerdere maandcommissarissen met dezelfde ‘veelklagers’ moeten spreken.

8. De rechtsprekende taak

Elke beklagvoorzitter zit gemiddeld eens per maand een beklagzitting voor. Deze zittingen zijn meervoudig en de beklagvoorzitter wordt bijgestaan door twee roulerende leden van de Commissie en ondersteund door de secretaris. De beklagzittingen vinden meestal plaats op donderdagochtend. Ter zitting kunnen klager en directie hun standpunten toelichten. Voor zover mogelijk wordt in de behandelde klachten ter zitting mondeling uitspraak gedaan. De klager weet dan direct wat het oordeel van de beklagcommissie is. Hierdoor is het aantal bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming ingediende beroepszaken, relatief laag.
Klachten die op voorhand kennelijk niet-ontvankelijk, kennelijk ongegrond, dan wel kennelijk gegrond zijn, worden door de alleensprekende beklagvoorzitter schriftelijk afgedaan. Klachten bestemd voor een andere instantie worden doorgezonden.

Indien een gedetineerde is overgeplaatst naar een andere inrichting wordt hij gevraagd of en welke klachten hij wil doorzetten. In dat geval wordt de Commissie van Toezicht van de desbetreffende inrichting gevraagd de klager rogatoir te horen. In de toekomst hoopt de Commissie om klagers die in een andere inrichting verblijven zelf via een digitale verbinding te kunnen horen.

Klachten van gedetineerden en vreemdelingen die na opheffing van de detentie geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben en niet worden bijgestaan door een rechtsbijstandverlener werden als ingetrokken beschouwd. Mocht klager, binnen een redelijke termijn na einde van zijn detentie, contact opnemen met het secretariaat over de stand van zaken met betrekking tot zijn klacht(en), dan werd de klacht heropend. In de praktijk kwam dit nagenoeg niet voor. Eind 2024 hebben de beklagvoorzitters besloten dat ook in deze gevallen, al dan niet op zitting, uitspraak moet worden gedaan.

Gedetineerden die wel een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland hebben wordt gevraagd of zij hun klacht(en) willen handhaven. Indien hierop geen reactie komt of als klager aangeeft de klacht(en) niet te willen handhaven, dan worden deze als ingetrokken beschouwd. Indien klager de klacht(en) wel wil handhaven dan worden deze op zitting gepland, dan wel wordt, indien hier aanleiding toe bestaat, zonder nadere zitting uitspraak gedaan.

In 2024 heeft de afdeling Juridische Zaken van DCR ingezet op het eerder aanleveren van de verweren en de achterstanden hierin in te lopen. Dit verloopt nog niet helemaal vlekkeloos, maar gaat wel al beter. Het blijft wel nog een punt van aandacht.

In 2024 heeft de beklagcommissie uitspraak gedaan in een klacht over een disciplinaire straf waarin het hoofd veiligheid de disciplinaire straf had opgelegd. Deze uitspraak is gegrond verklaard, omdat het hoofd veiligheid niet bevoegd zou zijn. De directie is tegen deze klacht in beroep gegaan. Op 15 maart 2024 is de uitspraak over de

strafbevoegdheid van het hoofd veiligheid op zitting behandeld door de RSJ. De RSJ heeft in haar uitspraak van 2 mei 2024 met kenmerk 24/38885/GA de uitspraak van de beklagcommissie vernietigd.

Tijdens een zitting in november 2024 kwam de beschikbaarheid van camerabeelden aan de orde. In beginsel worden camerabeelden in de inrichting na zeven dagen automatisch overschreven. Op het moment dat een klager verzoekt om de camerabeelden te bekijken zijn deze veelal niet langer beschikbaar, tenzij de directie zelf al heeft besloten om de camerabeelden te bewaren. Vanuit de inrichting is het standpunt dat het niet wenselijk is als justitiabelen de camerabeelden zien in het kader van de orde en veiligheid. Ook zijn de camera's er niet voor waarheidsbevinding. In principe mag er niet alleen op basis van camerabeelden een straf opgelegd worden. Er dient ook ondersteunend materiaal te zijn, zoals een rapport. Hoewel de Commissie het standpunt van de directie, zeker ten aanzien van de veiligheid, goed kan begrijpen heeft de Commissie er op aangedrongen dat , indien er (mede) op basis van camerabeelden gesanctioneerd wordt, deze beelden dan ook zo nodig beschikbaar zijn ten behoeve van de behandeling van eventuele klachten.

9. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen

9.1 Mw. Westerweel en mw. Gidaly waren namens de Commissie aanwezig bij de nieuwjaarsborrel van DCR.

9.2 Op 14 januari 2024 heeft dhr. Hesseling namens de Commissie gereageerd op het schrijven van de Kerngroep Commissies van Toezicht van 29 november 2023 aangaande het advies om een 'Aandachtsfunctionaris sociale veiligheid' aan te stellen.
In dit schrijven heeft de Commissie aangegeven kennis te hebben genomen van het conceptkader 'Aandachtsfunctionaris sociale veiligheid', versie 1.0, opgesteld door DJI, en de discussies tijdens de Landelijke Themadag van Commissies van Toezicht.
Aangegeven is dat dit onderwerp in de vergadering van de Commissie is besproken en dat daar geconcludeerd is dat het onwenselijk is om een functionaris met deze rol binnen de Commissie aan te stellen of om dit apart als portefeuille te benoemen.
De aandachtsgebieden Sociale Veiligheid, Discriminatie en Racisme betreffen aandachtsgebieden voor alle leden, met een signalerende functie evenals personeel en de directie van de inrichting.
De Commissie ziet het als de verantwoordelijkheid van de directeur om bij signalen op deze gebieden te handelen, en beschouwt een aparte rol of portefeuille als onwenselijk vanwege de taak- en verantwoordelijkheidsscheiding.
Bij casusbehandeling ziet de Commissie geen rol voor zichzelf, om onafhankelijkheid te waarborgen in toezicht en beklagprocedures. De Commissie erkent de problematiek en adviseert meer bewustzijn te creëren via trainingen voor Commissieleden alsook voor directieleden, management en personeel, en om de functie van aandachtsfunctionaris specifiek te beleggen bij een medewerker van de inrichting onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

9.3 In februari 2024 bleek dat onder andere post die door het secretariaat van de Commissie aan het DCR werd verzonden werd soms weer retour kwam, omdat een of meerdere postbode(s) weigerde(n) de post bij de voorportier af te geven. Na overleg met PostNL bleek dat er of een brievenbus geplaatst moest worden of dat DCR een postbusadres diende aan te vragen. De Commissie heeft dit besproken in de vergadering met de directie en op 27 februari 2024 is de brievenbus geplaatst.

9.4 Op 22 maart 2024 heeft er een inspectie van het DCR door de Inspectie Justitie en Veiligheid plaatsgevonden. Mw. Spiering was hierbij (deels) aanwezig. Er is geen officieel rapport door de Inspectie opgemaakt.

9.5 Zowel op 27 mei 2024 als op 11 november 2024 stond een voorzittersoverleg voor het gevangeniswezen sector Midden, incluis DV&O en DC gepland. Namens de Commissie was dhr. Hesseling hierbij aanwezig.

9.6 Jaarlijkse vindt er een voorzitters en secretarissen overleg plaats dat georganiseerd wordt vanuit de rechtbank Dordrecht, welke het secretariaat van meerdere Commissies van Toezicht verzorgd. Namens de Commissie hebben de dhr. Hesseling (voorzitter) en mw. Van den Berg (secretaris) op 5 november hieraan deelgenomen.

9.7 Elke drie maanden vindt er een overleg plaats tussen de voorzitter van de Commissie, dhr. Hesseling, en de directie van het DCR. Hierbij worden onderwerpen besproken die in de reguliere vergadering aan bod zijn gekomen / zullen komen en worden verdere afspraken gemaakt over openstaande actiepunten. In de reguliere vergaderingen wordt vervolgens verslag gedaan van dit overleg.

9.8 In 2023 is door De Commissie geconstateerd dat, met name nieuwe, medewerkers van het DCR onvoldoende op de hoogte zijn van de taken en bevoegdheden van de Commissie. Daarom hebben in de eerste helft van 2024 leden van de Commissie bij toerbeurt tijdens teamoverleggen uitleg gegeven over de taken en bevoegdheden van de Commissie aan het personeel. Vanaf de tweede helft van 2024 wordt door een commissielid een presentatie over de taken en bevoegdheden van de Commissie tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten voor nieuwe medewerkers van het DCR die periodiek gehouden worden.

9.9 De Commissie heeft zorgen over het grote aantal incidenten dat binnen het DCR plaatsvindt. Het betreffen verschillende soorten welke enerzijds terug te voeren lijken op een verharding van de doelgroepen binnen de vreemdelingenbewaring en het HvB en anderzijds betreffen het incidenten waarbij personeel betrokken is. Een groot incident vond plaats op 23 mei 2024 waarbij een grote groep ingesloten vreemdelingen zich keerde tegen het personeel op een afdeling.
Daarnaast zijn er met enige regelmatig incidenten waarbij ingeslotenen zich zelf verwonden (automutulatie) en ook het aantal gevallen van suïcidepogingen baart de Commissie zorgen.
In deze ziet de Commissie een verharding van de doelgroep vreemdelingen en constateert zij dat er bij deze groep veel sprake is van complexe problematiek.

9.10 Vanaf 1 december 2024 is er een vast team voor de OBS (isoleerafdeling) van start gegaan. De visie voor dit team is veilige afzondering waarbij mensen leren beter om te gaan met onbegrepen gedrag, onder andere door maatwerk. De beoogde inzet daarbij is o.a. om minder escalatie en minder detentieschade te bewerkstelligen. Ook wordt er gekeken om sensorische deprivatie te verminderen, onder andere door de justitiabelen in de straf- of observatiecel een bezigheid te geven zoals meer gerichte bejegening of andere activiteiten.
De Commissie is erg enthousiast over deze ingezette verandering en volgt deze ontwikkelingen met interesse.

10. Algemene conclusies

Zoals ook reeds onder hoofdstuk ‘6. De adviestaak’ en in hoofdstuk ‘9. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen’ is aangegeven, heeft de Commissie in 2024 aandacht gehad voor een groot aantal zaken.
De belangrijkste punten waarvoor de Commissie aandacht heeft gehad in 2024 en waarvoor zij aandacht blijft houden zijn:

- In 2024 is in het HvB sprake van een flinke stijging van het aantal klachten. Ruim 300 klachten meer zijn ontvangen dan in 2023. Dit betroffen met name klachten over activiteiten zoals luchten, sporten, recreatie, boodschappen en geestelijke verzorging, maar tevens zag de Commissie een stijging van het aantal klachten over disciplinaire straffen. Deze verhoging zou volgens de Commissie te wijten kunnen zijn aan de beperkingen in de uitvoering van het dagprogramma als gevolg van de bestaande personeelstekorten en de komst van nieuw personeel.
  Binnen de vreemdelingenbewaring is het aantal klachten iets gedaald, waarbij met name een daling is gezien in de klachten met betrekking tot opgelegde ordemaatregelen en disciplinaire straffen. Hier heeft de directie duidelijk op ingezet. Een andere daling is te zien in de klachten over het luchten. Daarentegen zijn er meer klachten ontvangen over controle (veelal betreft dit visitatie of celinspecties met een hond), maar ook over persoonlijke voorwerpen.
- Meer aandacht voor het goed functioneren van de Medische Dienst, onder andere door het maandelijks bespreken hiervan tijdens de vergadering met de directie.
- Het plaatsen van andere doelgroepen binnen het DCR naast de vreemdelingenpopulatie. En het kunnen voorzien in de juiste faciliteiten, voorzieningen, rechten en plichten voor andere doelgroepen binnen het DCR zoals thans het HvB.
- Het grote aantal incidenten binnen het DCR.
- De Commissie heeft de directie verzocht om meer pro-actief camerabeelden te bewaren voor een eventuele beklagzitting.
- De Commissie zal geen aparte aandachtsfunctionaris aanstellen of dit apart als portefeuille benoemen. Alle leden hebben een signalerende functie, maar in de optiek van de Commissie dient de functie van aandachtsfunctionaris specifiek belegd te worden bij een medewerker van de inrichting onder de verantwoordelijkheid van de directeur.

Bijlagen

Managementoverzicht DCR – Vreemdelingenbewaring 2023

	Begin voorraad	Totaal instroom	Instroom klacht	Instroom grief	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klacht	Uitstroom grief	Doorlooptijd	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddelen	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eind voorraad
Januari	72	70	64	6	0	39	34	5	29	2	1	0	0	17	14	4	0	0	1	103
Februari	103	72	70	2	0	37	33	4	30	1	5	0	4	4	6	13	0	1	3	138
Maart	138	59	59	0	1	33	33	0	52	2	5	0	0	10	9	6	1	0	0	164
1e kwartaal	**72**	**201**	**193**	**8**	**1**	**109**	**100**	**9**	**37**	**5**	**11**	**0**	**4**	**31**	**29**	**23**	**1**	**1**	**4**	**164**
April	164	36	35	1	0	46	46	0	74	8	17	0	0	3	16	2	0	0	0	154
Mei	154	66	63	3	0	59	59	0	76	4	7	0	0	19	17	5	3	4	0	161
Juni	161	38	37	1	0	42	39	3	50	0	5	0	1	2	27	6	0	1	0	157
2e kwartaal	**164**	**140**	**135**	**5**	**0**	**147**	**144**	**3**	**67**	**12**	**29**	**0**	**1**	**24**	**60**	**13**	**3**	**5**	**0**	**157**
Juli	157	31	31	0	0	47	46	1	86	1	17	0	2	7	16	2	1	0	1	141
Augustus	141	56	54	2	0	20	19	1	99	1	2	0	1	6	4	4	1	1	0	177
September	177	27	25	2	0	50	48	2	85	1	11	0	1	3	25	8	0	0	1	154
3e kwartaal	**157**	**114**	**110**	**4**	**0**	**117**	**113**	**4**	**90**	**3**	**30**	**0**	**4**	**16**	**45**	**14**	**2**	**1**	**2**	**154**
Oktober	154	32	32	0	0	33	32	1	85	2	6	1	0	6	14	3	0	0	1	153
November	153	27	25	0	0	28	27	1	88	4	3	0	0	5	7	5	3	0	1	152
December	152	17	14	3	0	55	55	0	89	6	7	0	3	2	31	3	3	0	0	114
4e kwartaal	**154**	**76**	**73**	**3**	**0**	**116**	**114**	**2**	**87**	**12**	**16**	**1**	**3**	**13**	**52**	**11**	**6**	**0**	**2**	**114**
Totaal	**72**	**531**	**511**	**20**	**1**	**489**	**471**	**18**	**70**	**32**	**86**	**1**	**12**	**84**	**186**	**61**	**12**	**7**	**8**	**114**

Managementoverzicht DCR – Vreemdelingenbewaring 2024

	Begin voorraad	Totaal instroom	Instroom klacht	Instroom grief	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klacht	Uitstroom grief	Doorlooptijd	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddelen	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eind voorraad
Januari	114	60	56	4	0	38	36	2	104	0	5	0	1	9	20	2	0	0	1	136
Februari	136	22	19	3	0	44	38	6	117	7	6	0	4	1	18	5	1	0	2	114
Maart	114	29	29	0	0	56	54	2	149	1	17	0	5	3	25	2	0	2	1	87
1e kwartaal	**114**	**111**	**104**	**7**	**0**	**138**	**128**	**10**	**123**	**8**	**28**	**0**	**10**	**13**	**63**	**9**	**1**	**2**	**4**	**87**
April	87	17	17	0	0	34	34	0	194	1	8	0	2	4	17	2	0	0	0	70
Mei	70	48	43	5	0	29	29	0	62	1	0	0	3	0	21	3	1	0	0	89
Juni	89	30	29	1	0	35	32	3	80	0	0	0	8	0	22	2	0	0	3	84
2e kwartaal	**87**	**95**	**89**	**6**	**0**	**98**	**95**	**3**	**112**	**2**	**8**	**0**	**13**	**4**	**60**	**7**	**1**	**0**	**3**	**84**
Juli	84	46	42	4	0	35	34	1	57	2	4	0	5	10	7	6	1	0	0	95
Augustus	95	55	52	3	0	31	26	5	46	1	4	0	5	2	12	5	0	0	2	119
September	119	47	43	4	0	36	32	4	2	3	6	0	2	11	10	3	0	0	1	130
3e kwartaal	**84**	**148**	**137**	**11**	**0**	**102**	**92**	**10**	**65**	**6**	**14**	**0**	**12**	**23**	**29**	**14**	**1**	**0**	**3**	**130**
Oktober	130	39	34	5	0	75	72	3	136	1	28	0	4	16	18	6	2	0	0	94
November	94	66	38	28	0	34	28	6	51	4	10	0	5	1	9	0	0	0	5	126
December	126	41	25	16	1	72	52	20	64	1	0	0	1	11	39	5	0	0	15	95
4e kwartaal	**130**	**146**	**97**	**49**	**1**	**181**	**152**	**29**	**84**	**6**	**38**	**0**	**10**	**28**	**66**	**11**	**2**	**0**	**20**	**95**
Totaal	**114**	**500**	**427**	**73**	**1**	**519**	**467**	**52**	**96**	**22**	**88**	**0**	**45**	**68**	**218**	**41**	**5**	**2**	**30**	**95**

Managementoverzicht DCR – HvB 2023

	Begin voorraad	Totaal instroom	Instroom klacht	Instroom grief	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klacht	Uitstroom grief	Doorlooptijd	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddelen	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eind voorraad
Januari	129	36	27	9	0	48	41	7	42	3	3	0	2	10	19	4	3	1	3	117
Februari	117	49	43	6	1	35	30	5	70	2	9	0	2	3	3	9	4	0	3	131
Maart	131	41	41	0	1	42	41	1	69	9	5	1	2	2	14	8	0	0	1	130
1e kwartaal	**129**	**126**	**111**	**15**	**2**	**125**	**112**	**13**	**60**	**14**	**17**	**1**	**6**	**15**	**36**	**21**	**7**	**1**	**7**	**130**
April	130	64	57	7	0	25	24	1	71	5	7	0	1	2	3	5	2	0	0	169
Mei	169	29	28	1	1	46	43	3	159	2	11	0	1	12	18	2	0	0	0	152
Juni	152	36	34	2	1	34	33	1	74	5	9	0	0	1	15	4	0	0	0	154
2e kwartaal	**130**	**129**	**119**	**10**	**2**	**105**	**100**	**5**	**101**	**12**	**27**	**0**	**2**	**15**	**36**	**11**	**2**	**0**	**0**	**154**
Juli	154	34	34	0	0	27	25	2	57	4	1	0	0	4	10	7	0	0	1	161
Augustus	161	24	21	3	0	36	31	5	96	4	10	0	1	2	12	5	0	0	2	149
September	149	49	48	1	0	49	47	2	61	8	1o	0	0	0	16	12	2	0	1	149
3e kwartaal	**154**	**107**	**103**	**4**	**0**	**112**	**103**	**9**	**71**	**16**	**21**	**0**	**1**	**6**	**38**	**24**	**2**	**0**	**4**	**149**
Oktober	149	51	49	2	0	35	33	2	143	1	2	0	0	4	19	6	2	1	0	165
November	165	28	26	2	0	39	38	1	126	0	4	0	0	4	21	9	0	0	1	154
December	154	33	26	7	0	33	31	2	69	2	2	0	1	0	16	10	0	0	2	154
4e kwartaal	**149**	**112**	**101**	**11**	**0**	**107**	**102**	**5**	**113**	**3**	**8**	**0**	**1**	**8**	**56**	**25**	**2**	**1**	**3**	**154**
Totaal	**129**	**474**	**434**	**40**	**4**	**449**	**417**	**32**	**86**	**45**	**73**	**1**	**10**	**44**	**166**	**81**	**13**	**2**	**14**	**154**

Managementoverzicht DCR – HvB 2024

	Begin voorraad	Totaal instroom	Instroom klacht	Instroom grief	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klacht	Uitstroom grief	Doorlooptijd	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddelen	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eind voorraad
Januari	156	62	49	13	0	48	44	4	124	17	2	0	0	8	13	6	0	0	2	170
Februari	170	76	65	11	0	62	51	11	126	5	4	3	0	2	29	9	4	0	6	184
Maart	184	122	111	11	0	51	43	8	87	5	3	0	1	1	24	9	1	0	7	255
1e kwartaal	**156**	**260**	**225**	**35**	**0**	**161**	**138**	**23**	**112**	**27**	**9**	**3**	**1**	**11**	**66**	**24**	**5**	**0**	**15**	**255**
April	255	62	55	7	0	88	81	7	77	14	7	0	3	3	28	29	1	0	3	229
Mei	229	62	60	2	0	45	41	4	81	7	5	0	0	1	13	8	10	0	1	246
Juni	246	97	90	7	0	68	60	8	85	3	8	0	1	5	34	10	3	0	4	275
2e kwartaal	**255**	**221**	**205**	**16**	**0**	**201**	**182**	**19**	**81**	**24**	**20**	**0**	**4**	**9**	**75**	**47**	**14**	**0**	**8**	**275**
Juli	275	39	35	4	0	112	102	10	123	24	12	0	1	8	44	14	3	5	1	202
Augustus	202	23	22	1	0	44	41	3	122	2	11	0	0	13	11	2	0	0	5	181
September	181	25	23	2	0	41	38	3	124	3	7	0	1	5	22	1	0	0	2	165
3e kwartaal	**275**	**87**	**80**	**7**	**0**	**197**	**181**	**16**	**123**	**29**	**30**	**0**	**2**	**26**	**77**	**17**	**3**	**5**	**8**	**165**
Oktober	165	71	66	5	0	67	63	4	95	5	13	0	3	2	32	11	1	0	0	169
November	169	73	51	22	1	42	34	8	80	5	14	0	0	1	12	2	0	0	8	200
December	200	70	63	7	1	84	67	17	129	11	7	0	2	8	33	10	0	0	13	186
4e kwartaal	**165**	**214**	**180**	**34**	**2**	**193**	**164**	**29**	**101**	**21**	**34**	**0**	**5**	**11**	**77**	**23**	**1**	**0**	**21**	**186**
Totaal	**156**	**782**	**690**	**92**	**2**	**752**	**665**	**87**	**104**	**101**	**93**	**3**	**12**	**57**	**295**	**111**	**23**	**5**	**52**	**186**